

Щодо сучасних організаційних інновацій у системі фізичного виховання студентської молоді

Сутула В. О.¹
Луценко Л. С.²
Булгаков О. І.¹
Дейнеко А. Х.¹
Сутула А. В.¹
Шутєєв В. В.¹

¹Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна
²Харківський Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого, Харків, Україна

Мета: вивчення ставлення студентів до існуючої у вишах України системи фізичного виховання та оцінка можливих наслідків реалізації наказу Міністерства освіти і науки України від 26 січня 2015 року № 47 та відповідних роз'яснень і рекомендацій до нього, викладених у листі Міністерства освіти і науки України № 1/9-1126 від 13.03.15 року.

Матеріал і методи: для досягнення поставленої мети було проведено опитування студентів 1–4 курсів (n=757) одного з факультетів Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого (НЮУ). Проаналізовано медичні картки студентів, журнали обліку навчальної роботи з фізичного виховання студентів, журнали обліку роботи спортивних і оздоровчих секцій.

Результати: за час навчання у вишах у переважній більшості студентів інтерес до занять фізичними вправами не знижується. 88,6% студентів відмічають необхідність проведення у вищих навчальних закладах занять з дисципліни «Фізичне виховання». Більшість із них (80,2%) оберуть дисципліну «Фізичне виховання», якщо вона буде за вибором, а 71,9% свідомі того, що для підтримки належного рівня їх фізичного здоров'я їм необхідно займатися фізичними вправами 4–6 годин на тиждень.

Висновки: позитивний результат функціонування існуючої системи фізичного виховання студентської молоді проявляється в тому, що у переважній більшості студентів за час навчання інтерес до занять фізичними вправами не знижується. Ефективна модернізація системи фізичного виховання студентської молоді можлива, по-перше, за рахунок використання існуючих гендерних відмінностей в інтересах до занять фізичними вправами у студентів. По-друге, за рахунок належним чином організованих занять зі студентами, віднесеними за станом здоров'я до підготовчої (10,9%), спеціальної (19,1%) медичної груп та груп лікувальної фізичної культури (3,4%). У разі винесення занять з фізичного виховання студентів у розділ факультативних, виникнуть суттєві проблеми з відвідуванням студентами таких занять.

Ключові слова: фізичне виховання студентів, фізичне здоров'я, рухова активність, фізкультурно-спортивна діяльність, секційні заняття, потреби, мотиви, опитування, гендерні відмінності.

Вступ

Соціально-політичні зміни, які відбуваються в Україні, стосуються усіх сторін суспільного буття, у тому числі й сфери фізичної культури та спорту, яка сформувалася на даний час. У цьому процесі важливе місце відводиться реформуванню системи фізичного виховання студентської молоді, адже вона, на думку провідних фахівців, є недостатньо ефективною щодо забезпечення оптимального рівня фізичного здоров'я студентів, а методики організації та проведення занять з фізичного виховання студентів у ВНЗ потребують подальшого удосконалення [1; 3; 4; 7]. Вирішення означених проблем, як показав аналіз науково-методичної літератури [10], лежить у площині переорієнтації навчального процесу, який розгортається в межах реалізації дисципліни «Фізичне виховання», з переважно фізичного вдосконалення студентів, що являється домінуючим, по напрямку виховання у студентської молоді особистої відповідальності за стан свого здоров'я, формування у них позитивного та дієвого ставлення до занять фізичними вправами, до ведення здорового, фізично ак-

тивного способу життя, тобто формування у них належного рівня особистісної фізичної культури. Саме такий підхід забезпечить вирішення базових завдань системи фізичного виховання студентів, викладених в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт», в Концепції національного виховання студентської молоді та в Положенні про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах. Однак вибрано кардинально іншу стратегію модернізації системи фізичного виховання студентів. Так, у листі МОН № 1/9-1126 від 13.03.15 року «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/12016 навчальному році» акцентувалась увага на можливість винесення занять з фізичного виховання студентів у розділ факультативних (тобто за бажанням студентів; у загальне число кредитів ЄКТС і до навчальних планів не включаються, форм підсумкового контролю не мають). Запропоновані МОН заходи не одержали належної підтримки в середовищі фахівців, які працюють у сфері фізичної культури та спорту. Відповідаючи на їх численні звернення, Міністерство молоді та спорту спільно

з Міністерством освіти і науки ініціювало створення Міжвідомчої робочої групи з модернізації системи фізичного виховання студентської молоді [6]. За результатами роботи цієї групи Міністерством освіти і науки України надано рекомендації щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах [2] та запропоновані базові моделі організації навчального процесу (секційна, професійно орієнтована, традиційна, індивідуальна). МОН також підтримало перелік загальних компетентностей для здобувачів вищої освіти різних ступенів, запропонований Національним університетом фізичного виховання і спорту України. Вселяє певну надію щодо перспектив модернізації системи фізичного виховання студентів у вищих навчальних закладах України також інформація, викладена в повідомленні прес-служби Міністерства освіти і науки України від 07.12.2015 «Щодо розвитку фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах», в якій даються відповідні пояснення щодо ключових питань, які виникли в процесі реалізації наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік».

Очевидно, що викладені вище організаційні інновації можуть бути ефективними лише при належному сприйнятті їх студентською молоддю, для яких вони власне і вводяться.

Мета дослідження: виходячи з вищенаведеного, метою статті є вивчення ставлення студентів до існуючої у вишах України системи фізичного виховання та оцінка можливих наслідків реалізації наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік» та відповідних роз'яснень і рекомендацій до нього, викладених в листі МОН № 1/9-1126 від 13.03.15 року «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році».

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано у рамках реалізації наукового проекту МОН України «Теоретико-методичні засади формування культури фізичного здоров'я у студентської молоді» (номер державної реєстрації: 0115U006767).

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати науково-методичну літературу щодо проблеми забезпечення оптимального рівня фізичного здоров'я студентів та нормативні документи модернізації системи фізичного виховання студентів, запропоновані МОН у 2015 році.

2. Оцінити ставлення студентів до можливих наслідків реалізації наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік».

3. На основі проведеного аналізу ставлення студентів до існуючої у вищих навчальних закладах системи фізичного виховання, з урахуванням результатів попередніх досліджень узагальнити стан та перспективи функціонування існуючої системи фізичного виховання студентської молоді.

Матеріал і методи дослідження

Для досягнення поставленої мети було проведено анкетне опитування студентів 1–4 курсів (n=757) одного з факультетів Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого (НЮУ). Використовувалась анкета

закритого типу. Були також проаналізовані медичні картки студентів, які навчаються на цьому факультеті, журнали обліку навчальної роботи з фізичного виховання студентів цього ж факультету, журнали обліку роботи спортивних та оздоровчих секцій, які функціонують на факультеті.

Результати дослідження та їх обговорення

Результати проведеного соціологічного дослідження представлені в таблиці. Вони показують наступне. У середньому по всій вибірці (тобто сумарний середній результат опитування студентів НЮУ) 36,6% студентів оцінюють рівень свого фізичного здоров'я як високий, 49,2% – як середній, 7,5% – як задовільний. Результати опитування також вказують на існування певних відмінностей у таких оцінках між студентами та студентками (табл., питання 1). Так, наприклад, 47,5% студентів юридичного університету оцінюють рівень свого фізичного здоров'я як високий, а 39,8% – як середній. Значно нижча оцінка рівня свого фізичного здоров'я у студенток. Лише 25,8% із них оцінили його як високий. Переважна ж більшість опитаних студенток НЮУ (58,6%) розцінюють рівень свого фізичного здоров'я як середній. Отримані результати підтверджуються матеріалами, викладеними у попередній статті [4]. Наведені вище данні говорять про достатньо високу суб'єктивну оцінку студентами рівня свого фізичного здоров'я. Вони не в повній мірі корелюють з об'єктивними результатами медичних оглядів. Так, наприклад, 66,2% студентів, які навчаються на першому курсі НЮУ, віднесено до основної групи, 10,9% – до підготовчої і 19,1% – до спеціальної, а 3,4% до групи ЛФК. У той же час 90% із цього числа студентів і 82,8% студенток розцінюють рівень свого фізичного здоров'я як високий і середній. Звертає увагу на себе також той факт, що за період навчання в НЮУ зменшується кількість студентів, які, на їх погляд, мають високий рівень свого фізичного здоров'я. Така тенденція у відповідях характерна як для хлопців (на першому курсі таких 50,0%, на другому – 65,0%, на третьому – 36,2%, а на четвертому – 38,8%), так і для дівчат (на першому курсі таких 31,4%, на другому – 46,0%, на третьому – 18,5%, а на четвертому – 7,4%). Відмічена закономірність можливо пов'язана з істотним зниженням рівня рухової активності студентів старших курсів, обумовленого відсутністю систематичних занять фізичними вправами, що забезпечувалось у межах дисципліни «Фізичне виховання». Ця теза підтверджується тим, що переважна більшість студентів (67,3%) фізичними вправами займаються (або займались, про що свідчать результати опитування студентів старших курсів) лише на заняттях з фізичного виховання (табл., питання 2). Серед студентів НЮУ «так» відповіли 67,3% респондентів. Аналогічна тенденція у відповідях прослідковується і в середовищі студенток, відповідно 67,0%. Дана ситуація вірогідно обумовлює той факт, що 88,6% студентів, які брали участь в опитуванні, відмітили необхідність проведення у вишах занять з дисципліни «Фізичне виховання» (табл., питання 3). Причому ця тенденція характерна як для студентів (87,9%), так і студенток (89,4%), а також для більшості студентів старших курсів НЮУ (на першому курсі таких студентів 83,4%, на другому – 93,0%, на третьому – 80,8%, а на четвертому – 94,5%). Аналогічні результати зафіксовані і в процесі опитування студенток (відповідно 94,3%, 82,0%, 88,9%, 92,6%). Результати дослідження свідчать також про те, що у середньому по всій вибірці 80,2% студентів оберуть дисципліну «Фізичне виховання», якщо вона буде за ви-

Особливості сприйняття студентами юридичного університету вузівської системи фізичного виховання, %

№ п/п	Питання та варіанти відповідей	Студенти					Σ	Студентки				Середнє значення по всій вибірці
		I курс n=103	II курс n=98	III курс n=89	IV курс n=68	Σ		I курс n=140	II курс n=115	III курс n=76	IV курс n=68	
Як Ви оцінюєте рівень свого фізичного здоров'я?												
1	А) високий	50,0	65,0	36,2	38,8	47,5	31,4	46,0	18,5	7,4	25,8	36,6
	Б) середній	40,0	27,0	42,5	50,0	39,8	51,4	46,0	59,3	77,8	58,6	49,2
	В) задовільний	6,6	8,0	19,1	11,1	11,2	17,2	8,0	18,5	11,1	3,7	7,5
	Г) важко відповісти	3,3	-	2,1	-	1,3	-	-	3,7	3,7	1,8	1,5
Фізичними вправами Ви займаєтесь (займались) в основному на заняттях з фізичного виховання?												
2	А) так	86,8	72,0	66,0	44,4	67,3	60,6	78	70,4	59,3	67,0	67,2
	Б) ні	6,6	25,0	34,0	38,9	26,1	11,4	10,0	29,6	22,2	18,3	22,2
	В) нерегулярно	6,6	3,0	-	16,6	6,5	2,8	12,0	-	18,5	8,3	7,4
Чи потрібні в університеті заняття з навчальної дисципліни «Фізичне виховання»?												
3	А) так	83,4	93,0	80,8	94,5	87,9	94,3	82,0	88,9	92,6	89,4	88,6
	Б) ні	16,6	7,0	19,2	5,5	12,1	5,7	18,0	11,1	7,4	10,5	11,3
Якщо навчальна дисципліна «Фізичне виховання» буде за вибором, чи оберете Ви її?												
4	А) так	86,7	92,0	76,6	77,7	83,2	85,7	68,0	70,4	85,2	77,3	80,2
	Б) ні	13,3	8,0	23,4	22,2	16,7	14,3	32,0	29,6	14,8	22,6	19,6
Скільки годин на тиждень Вам потрібно займатися фізичними вправами для підтримки оптимального рівня свого фізичного здоров'я?												
5	А) 2 години	10,0	27,0	8,5	22,2	16,9	25,7	11,0	11,1	14,8	15,6	16,2
	Б) 4-6 годин	70,0	61,0	68,1	49,9	62,2	65,7	85,0	66,7	70,4	71,9	67,0
	Г) більше 6 годин	20,0	12,0	23,4	27,7	20,7	8,6	4,0	22,2	14,8	12,4	16,5
Заняття з фізичного виховання студентів в університеті повинні проводитись:												
6	А) як навчальна дисципліна у розкладі занять	73,4	58,0	59,6	44,4	58,8	65,7	43,0	70,4	40,7	54,9	56,8
	Б) як факультатив поза розкладом занять	26,6	42,0	40,4	55,6	41,1	34,3	57,0	29,6	59,3	45,0	43,0

Продовження таблиці

№ п/п	Питання та варіанти відповідей	Студенти					Студентки					Середнє значення по всій вибірці
		I курс n=103	II курс n=98	III курс n=89	IV курс n=68	X	I курс n=140	II курс n=115	III курс n=76	IV курс n=68	X	
Яку б форму занять Ви обрали в межах навчальної дисципліни «Фізичне виховання»?												
7	А) заняття у групах фізичного виховання за програмою, яка спрямована на підвищення рівня Вашої фізичної підготовленості на основі використання засобів основної гімнастики, фітнесу, степ-аеробіки, стретчингу, черлідінгу, спортивної аеробіки Б) заняття у групах фізичного виховання за програмою, яка включає використання ігрових видів спорту, плавання, легкої атлетики, настільного тенісу, атлетичної гімнастики, танцювальних та гімнастичних видів спорту В) заняття у групах спортивного виховання (спеціалізація в обраному Вами виду спорту)	23,3	30,0	19,1	38,9	27,8	57,1	61,0	59,3	44,4	55,4	41,6
		50	50,0	51,1	27,7	44,7	34,3	32,0	25,9	37,0	32,3	38,5
		26,6	20,0	29,8	33,3	27,4	8,6	7,0	14,8	18,5	12,2	19,8
Що спонукає Вас займатися фізкультурно-спортивною діяльністю?												
8	А) бажання підвищити фізичну підготовленість Б) оптимізувати вагу, покращити статуру В) зняти втому і підвищити працездатність Г) вчасно отримати залік з дисципліни «Фізичне виховання» Д) важко відповісти	73,4	57,0	46,8	50,0	56,8	37,2	21,0	48,1	33,3	34,9	45,8
		6,6	27,0	23,4	27,7	21,2	42,8	64,0	33,3	33,3	43,3	32,2
		10,0	13,0	8,5	-	7,8	8,6	11,0	14,8	14,8	12,3	10,0
		10,0	3,0	14,9	22,2	12,5	5,7	4,0	3,7	14,8	7,1	9,8
		-	-	6,4	-	1,6	5,7	-	-	3,7	2,3	1,9
Чи змінився Ваш інтерес до занять фізичними вправами за час навчання в університеті?												
9	А) підвищився Б) залишився без змін В) знизився	56,6	30,0	42,6	50	44,8	51,5	46,0	51,8	37,0	46,6	45,7
		40,0	66,0	42,5	44,4	48,2	45,7	50,0	48,1	62,9	51,6	49,9
		3,3	4,0	14,9	5,5	6,9	2,8	4,0	-	-	1,7	4,3

бором (табл., питання 4). Таку думку підтримує переважна більшість студентів (відповідно 86,7%, 92,0%, 76,6%, 77,7%) та студенток (відповідно 85,7%, 68,0%, 70,4%, 85,2%), які навчаються на різних курсах НЮУ. Отримані результати можна розцінювати як позицію студентів, яка полягає в необхідності введення на старших курсах вишів дисципліни «Фізичне виховання». Причому більшість студентів (62,2%) та студенток (71,9%) НЮУ свідомі того, що для підтримки належного рівня їх фізичного здоров'я їм необхідно займатися фізичними вправами 4–6 годин на тиждень (табл., питання 5). Результати дослідження також показують, що студенти, які приймали участь в опитуванні, розділились практично порівну у своєму ставленні до можливих форм організації занять з фізичного виховання (табл., питання 6). 56,8% респондентів вважають, що вони повинні проводитись як навчальна дисципліна у розкладі занять, а 43,0% – як факультатив поза розкладом занять. Відмічена оцінка форми організації занять з фізичного виховання властива як для студентів (58,8% і 41,11%), так і для студенток (у 54,9% і 45,0%).

Ефективна організація системи фізичного виховання студентів можлива лише за умови врахування їх потреб і уподобань щодо вибору виду фізкультурно-спортивної діяльності. Отримані в ході дослідження результати дозволяють констатувати наявність виражених гендерних відмінностей (табл., питання 7). Так, студентки НЮУ (55,4%) більш схильні до занять за програмою, яка спрямована на підвищення рівня їх фізичної підготовленості на основі використання засобів основної гімнастики, фітнесу, степ-аеробіки, стретчингу, черлідінгу, спортивної аеробіки, а студенти (44,7%) – до занять за програмою, яка включає використання ігрових видів спорту, плавання, легкої атлетики, настільного тенісу, атлетичної гімнастики, танцювальних та гімнастичних видів спорту. Наведені дані підтверджуються матеріалами попередніх досліджень [11]. Результати проведеного анкетного опитування також вказують на те, що значна частина студентів НЮУ (27,4%) хотіли б спеціалізуватись в обраному виді спорту. Серед студенток таких значно менше – 12,%. Наведені дані в основному підтверджуються матеріалами попередніх досліджень [10]. Однак результати аналізу журналів обліку роботи спортивних та оздоровчих секцій, які функціонують на факультеті, свідчать про те, що серед студентів першого курсу в таких секціях займаються лише 29,0%, на другому курсі таких студентів значно менше – 9,6%, на третьому – 8,0%, а на четвертому – 3,9%. У середньому ж серед студентів, які навчаються на 1–4 курсах факультету лише 9,7% займаються у спортивно-оздоровчих секціях. Наведені дані вказують на те, що, незважаючи на достатню потужну спортивну базу НЮУ, лише незначна частина студентів її використовують у формі секційних занять. Вони також свідчать про існування певного протиріччя між усвідомленням студентами необхідності систематичних занять фізичними вправами і їх практичною діяльністю в цьому напрямку.

Аналіз мотивів, які можуть спонукати студентів до активних занять фізичними вправами, показує наступне (табл., питання 8). У середовищі студентів НЮУ (56,8%) першим за рейтингом є «бажання підвищити фізичну підготовленість». Для студенток більш значущим є фактор «оптимізувати вагу, поліпшити статуру», йому віддали перевагу 43,3% опитаних. Отримані дані в основному підтверджуються матеріалами попередніх досліджень [8; 11]. Результати опитування студентів свідчать також про те, що заліз з дисципліни «Фізичне виховання»

не являється визначальним фактором, який спонукає їх займатися фізичними вправами. У середньому ж по всій вибірці йому віддали перевагу лише 9,8% респондентів. Результати дослідження також засвідчують, що за час навчання у виші у 45,7% студентів інтерес до занять фізичними вправами підвищується, у 49,9% він залишається без змін і лише у 4,3% студентів він знижується (табл., питання 9). Отримані дані в основному підтверджуються матеріалами попередніх досліджень [9]. Отже, наведені результати дозволяють констатувати, що за час навчання у НЮУ у переважній більшості студентів інтерес до занять фізичними вправами не знижується (він знизився лише у 4,3% студентів), що може розглядатися як позитивний результат функціонування чинної системи фізичного виховання студентської молоді.

Висновки

Проведений аналіз ставлення студентів до існуючої у вищих навчальних закладах системи фізичного виховання, з урахуванням результатів попередніх досліджень, дозволяє зробити наступні узагальнюючі висновки:

1. За час навчання у ВНЗ у переважній більшості студентів інтерес до занять фізичними вправами не знижується, що можна розцінювати як позитивний результат функціонування існуючої системи фізичного виховання студентської молоді. Він відкриває широкі перспективи для її модернізації, у тому числі і за наступними напрямками.

По-перше, за рахунок використання існуючих у студентів гендерних відмінностей в інтересах до занять фізичними вправами. Такий підхід обумовлений тим, що в середовищі студентів (56,8%) основним чинником, мотивуючим їх до занять фізичними вправами, є «бажання підвищити свою фізичну підготовленість», що стимулює 44,7% із них до занять в групах фізичного виховання за програмами, які б включали використання ігрових видів спорту, плавання, легкої атлетики, настільного тенісу та видів спорту гімнастичного спрямування (атлетична гімнастика, танцювальні та гімнастичні види спорту та інші). Заняттями у групах спортивного виховання (спеціалізація в обраному виді спорту) зацікавлені лише 27,4% студентів. Для значної ж частини студенток (43,3%) більш значущим є фактор «оптимізації ваги, покращання статури». Саме він мотивує більшість студенток (55,4%) до занять в групах фізичного виховання за програмами, які включають використання засобів основної гімнастики, фітнесу, степ-аеробіки, стретчингу, черлідінгу, спортивної аеробіки. Спеціалізацією в обраному виді спорту зацікавлені лише 12,2% студенток.

По-друге, враховуючи той факт, що за результатами медичних оглядів значна частина студентів першого курсу віднесена до підготовчої (10,9%), спеціальної (19,1%), медичної груп та груп ЛФК (3,4%), необхідно спеціальним чином організувати заняття з такими студентами (можливо в окремих групах), залучивши відповідних фахівців із числа співробітників кафедр фізичного виховання та нормуючи належним чином їх навчальну роботу. Адже одночасне перебування в групі на заняттях з дисципліни «Фізичне виховання» студентів основної, підготовчої та спеціальної медичних груп, що реально існує, значно ускладнює роботу викладача. Без вирішення цієї проблеми не можна говорити про ефективність фізичного виховання студентів у вищих навчальних закладах України.

2. Результати дослідження показали, що 88,6% студен-

тів відмічають необхідність проведення у вищих навчальних закладах занять з дисципліни «Фізичне виховання». Переважна більшість із них (80,2%) оберуть дисципліну «Фізичне виховання», якщо вона буде за вибором, а 67,0% свідоми того, що для підтримки належного рівня їх фізичного здоров'я їм необхідно займатися фізичними вправами 4–6 годин на тиждень. Наведені дані свідчать про усвідомлення студентами необхідності систематичних занять фізичними вправами, однак лише 9,7% студентів займаються у спортивно-оздоровчих секціях. Отже існує певне протиріччя між усвідомленням студентами необхідності систематичних занять фізичними вправами і їх практичною діяльністю в цьому напрямку. Вирішити його можливо за рахунок відновлення на старших курсах вишів дисципліни «Фізичне виховання». Дану пропозицію опосередковано підтримує переважна більшість студентів старших курсів. У цьому як раз і повинна полягати, незважаючи на фінансову кризу, державна політика в сфері фізичного виховання студентів, яка спрямована, як свідчать нормативні документи, на забезпечення оптимального рівня їх рухової активності, формування в них усвідомлення цінностей здорового способу життя, створення оптимальних умов для їх самореалізації в сфері фізичної культури та

спорту.

3. У процесі модернізації системи фізичного виховання студентської молоді необхідно враховувати той факт, що переважна більшість студентів (67,2%) фізичними вправами займаються (або займались) лише (!) на заняттях з фізичного виховання. Лише близько 9,7% студентів, які навчаються на 1–4 курсах, відвідують спортивно-оздоровчі секції. Виходячи з цих результатів, можна зробити обґрунтоване припущення про те, що в разі прямої реалізації наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», тобто винесення занять з фізичного виховання студентів у розділ факультативних, виникнуть проблеми з відвідуванням студентами таких занять. Це буде означати, цитуючи повідомлення прес-служби Міністерства освіти і науки України від 07.12.2015, що «чутки ледь не про загибель фізичної культури в українських вишах» перетворяться в реальність.

Перспективи подальших розвідок. У подальшому планується розробка базових модулів до програми з дисципліни «Фізичне виховання», в яких би враховувались існуючі у студентів гендерні відмінності в їх інтересах до занять фізичними вправами.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють що немає конфлікту інтересів, який може сприйматися таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Список використаної літератури

1. Волков В. Л. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді : навч. посіб. для студ. вузів / В. Л. Волков. – К. : Освіта України, 2008. – 256 с.
2. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 25.09.2015 №1/9-454.
3. Круцевич Т. Потребово-мотиваційний підхід до управління фізичним вихованням студентів / Т. Круцевич, О. Подлесний // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2008. – № 2. – С. 69–73.
4. Круцевич Т. Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення : навч. посібник / Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня. – К. : Олімп. л-ра, 2010. – 248 с.
5. Луценко Л. С. Зміни ставлення студентів до фізкультурно-спортивної діяльності та до оцінки власного здоров'я за період навчання у вузі / Л. С. Луценко, А. В. Сутула, В. В. Шутеев, Н. П. Батєєва, Д. Р. Мельничук // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2014. – № 5 (43). – С. 35–40. – doi: 10.15391/sns.v.2014-5.007.
6. Наказ МОН від 15.05.2015 № 122526/11/1-15 «Про створення міжвідомчої робочої групи з модернізації фізичного виховання студентів у вищих навчальних закладах України».
7. Пилипей Л. П. Проектирование процесса физического воспитания студентов / Л. П. Пилипей // Физическое воспитание студентов. – Харьков : ХОНОКУ, ХГАДИ, 2012. – № 5. – С. 79–84.
8. Сутула В. О. Особливості формування особистісної фізичної культури студентів / [Сутула В. О., Шутеев В. В., Ковальов В. Г., Бондар Т. С.] / Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 8. – С. 107–112. – doi: 10.6084/m9.figshare.7474480.
9. Сутула В. О. Проблеми та перспективи гуманізації вищої освіти / В. О. Сутула, В. В. Шутеев, В. Г. Ковалев // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК. – 2013. – № 3 (36). – С. 231–235.
10. Сутула В. О. Перспективи спортизації системи фізичного виховання студентської молоді / [Сутула В. О., Шутеев В. В., Булгаков О. І., Луценко Л. С.] // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2014. – № 4 (42). – С. 65–68. – doi: 10.15391/sns.v.2014-4.012.
11. Сутула В. О. Шляхи оптимізації фізичної активності студентської молоді / В. О. Сутула, Л. С. Луценко, П. М. Кизім, В. В. Шутеев, Ю. О. Фішев // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2014. – № 6 (44). – С. 106–111. – doi: 10.15391/sns.v.2014-6.020.

Стаття надійшла до редакції: 15.01.2016 р.

Опубліковано: 28.02.2016 р.

Аннотація. Сутула В. А., Луценко Л. С., Булгаков А. И., Дейнеко А. Х., Сутула А. В., Шутеев В. В. Относительно современных организационных инноваций в системе физического воспитания студенческой молодежи. *Цель:* изучение отношения студентов к существующей в вузах Украины системы физического воспитания и оценка возможных последствий реализации приказа МОН от 26 января 2015 № 47 и соответствующих разъяснений и рекомендаций к нему, изложенных в письме МОН № 1/9–1126 от 13.03.15 года. *Материал и методы:* для достижения поставленной цели был проведен опрос студентов 1–4 курсов (n=757) одного из факультетов Национального юридического университета им. Ярослава Мудрого (НЮУ). Были также проанализированы медицинские карты студентов, журналы учета учебной работы по физическому воспитанию студентов, журналы учета работы спортивных и оздоровительных секций. *Результаты:* за время обучения в вузах у подавляющего большинства студентов интерес к занятиям физическими упражнениями не снижается. 88,6% студентов отмечают необходимость проведения в высших учебных заведениях занятий по дисциплине «Физическое воспитание». Большинство из них (80,2%) выберут дисциплину «Физическое воспитание», если она будет по выбору, а 71,9% понимают, что для поддержания надлежащего уровня их физического здоровья им необходимо заниматься физическими упражнениями 4–6 часов в неделю. *Выводы:* положительный результат функционирования существующей системы физического воспитания студенческой молодежи проявляется в том, что у подавляющего большинства

студентов за время обучения интерес к занятиям физическими упражнениями не снижается. Эффективная модернизация системы физического воспитания студенческой молодежи возможна, во-первых, за счет использования существующих гендерных различий в интересах к занятиям физическими упражнениями у студентов. Во-вторых, за счет надлежащим образом организованных занятий со студентами, отнесенными по состоянию здоровья к подготовительной (10,9%), специальной (19,1%), медицинской группам и группе ЛФК (3,4%). В случае вынесения занятий по физическому воспитанию студентов в раздел факультативных, возникнут существенные проблемы с посещением студентами таких занятий.

Ключевые слова: физическое воспитание студентов, физическое здоровье, двигательная активность, физкультурно-спортивная деятельность, секционные занятия, потребности, мотивы, опросы, различия.

Abstract. Sutula V., Lutsenko L., Bulgakov A., Deyneko A., Sutula A., Shutieiev V. Concerning rather modern organizational innovations in the system of physical education of student youth. **Purpose:** studying of attitude of students to the existing system of physical education in higher educational institutions of Ukraine and an assessment of possible consequences of implementation of the order of MES of January 26, 2015 No. 47 and the corresponding explanations and recommendations to it which are stated in the letter of MES No. 1/9-1126 of 13.03.2015. **Material & Methods:** the poll of students of 1–4 courses (n=757) of one of the faculties of Law University named after Yaroslav the Wise (NLU) was conducted for the achievement of the stated purpose. Health cards of students, log-books of educational work on physical training of students, log-books of work of sports and improving sections were also analyzed. **Results:** interest in classes by physical exercises decreases at the vast majority of students during training in higher educational institutions. 88,6% of students note a need of carrying out classes on discipline "Physical education" for higher educational institutions. The majority of them (80,2%) will choose discipline "Physical education" if it will be optionally, and 71,9% understand that they need to be engaged in physical exercises 4-6 hours per week for maintenance of the appropriate level of their physical health. **Conclusions:** the positive result of functioning of the existing system of physical training of student's youth will be shown that interest in classes by physical exercises decreases at the vast majority of students during training. The effective modernization of the system of physical training of student youth is possible, first, due to use of the existing gender distinctions in interests in classes by physical exercises at students. Secondly, due to properly organized classes with the students who are for health reasons to preparatory (10,9%), special (19,1%) medical groups and MPC groups (3,4%). The considerable issues will appear with visit of such classes by students in case of a removal of classes on physical education of students in the department of facultative classes.

Keywords: physical education of students, physical health, physical activity, physical-sports activity, sectional classes, requirements, motives, polls, distinctions.

References

1. Volkov, V. L. 2008, *Osnovi teorii ta metodiki fizichnoi pidgotovki studentskoi molodi* : navch. posib. dlya stud. vuziv [Basic theory and methods of physical training of students: teach. guidances. for students. universities]. Kyiv: Osvita Ukraini, 256 p. (in Ukr.)
2. *Dodatok do lista Ministerstva osviti i nauki Ukraini vid 25.09.2015 №1/9-454* [Annex to the letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine of 25.09.2015 №1 / 9-454.]. (in Ukr.)
3. Krutsevich, T. & Podlesniy, O. 2008, [Necessity-motivational approach to the management of physical education students] *Teoriya i metodika fizichnogo vikhovannya i sportu* [Theory and methods of physical education and sport]. No 2, pp. 69–73. (in Ukr.)
4. Krutsevich, T. Yu. & Bezverkhnaya, G. V. 2010, *Rekreatsiya u fizichniy kulturi riznikh grup naseleynya* : navch. posibnik [Recreation in the physical culture of different groups: Teach. manual]. Kyiv: Olimp. I-ra, 248 p. (in Ukr.)
5. Lutsenko, L. S., Sutula, A. V., Shutieiev, V. V., Batiieva, N. P. & Melnichuk, D. R. 2014, [Changes students' attitudes toward sports and sports activities, and to the assessment of their own health during the period of their studies at the university] *Slobozhanskii naukovno-sportyvnyi visnyk* [Slobozhanskyi science and sport bulletin]. Kharkiv: KSAPC, Vol. 43 No 5, pp. 35–40, doi: 10.15391/sns.v.2014-5.007. (in Ukr.)
6. *Nakaz MON vid 15.05.2015 № 122526/11/1-15 «Pro stvorennya mizhvidomchoi robochoi grupiz modernizatsii fizichnogo vikhovannya studentiv u vishchikh navchalnikh zakladakh Ukraini»* [MES Order of 15.05.2015 number 122 526/11 / 1-15 «On creating an interdepartmental working group on modernization of physical education students in higher educational institutions of Ukraine»]. (in Ukr.)
7. Pilipey, L. P. 2012, [Designing the process of physical education of students] *Fizicheskoye vospitaniye studentov* [Physical education students]. Kharkov: KhOONOKU, KhGADI, No 5, pp. 79–84. (in Russ.)
8. Sutula, V. O., Shutieiev, V. V., Kovalov, V. G. & Bondar, T. S. 2013, [Features of formation of personal physical training of students] *Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovannya i sportu* [Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport]. No 8, pp. 107–112, doi: 10.6084/m9.figshare.7474480. (in Ukr.)
9. Sutula, V. O., Shutieiev, V. V. & Kovalev, V. G. 2013, [Problems and perspectives of humanization of higher education] *Slobozhanskii naukovno-sportyvnyi visnyk* [Slobozhanskyi science and sport bulletin]. Kharkiv: KSAPC, Vol. 36 No 3, pp. 231–235. (in Ukr.)
10. Sutula, V. O., Shutieiev, V. V., Bulgakov, O. I. & Lutsenko, L. S. 2014, [Prospects sportization system of physical education students] *Slobozhanskii naukovno-sportyvnyi visnyk* [Slobozhanskyi science and sport bulletin]. Kharkiv: KSAPC, Vol. 42 No 4, pp. 65–68, doi: 10.15391/sns.v.2014-4.012. (in Ukr.)
11. Sutula, V. O., Lutsenko, L. S., Kizim, P. M., Shutieiev, V. V. & Fishev, Yu. O. 2014, [Ways optimization physical activity students] *Slobozhanskii naukovno-sportyvnyi visnyk* [Slobozhanskyi science and sport bulletin]. Kharkiv: KSAPC, Vol. 44 No 6, pp. 106–111, doi: 10.15391/sns.v.2014-6.020. (in Ukr.)

Received: 15.01.2016.

Published: 28.02.2016.

Сутула Василь Опанасович: д. пед. н., професор; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Сутула Василий Афанасьевич: д. пед. н., професор; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, Украина.

Vasiliy Sutula: Doctor of Science (Pedagogic) Associate Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-1108-9640

E-mail: vsutula@rambler.ru

Луценко Лариса Сергіївна: к. фіз. вих., доцент, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого: вул. Пушкінська 77, м. Харків, 61000, Україна.

Луценко Лариса Сергеевна: к. физ. восп., доцент, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого: ул. Пушкинская 77, г. Харьков, 61000, Украина.

Larisa Lutsenko: PhD (Physical Education and Sport), Associate Professor; Law University named after Yaroslav the Wise: Pushkinskaya Str. 77, Kharkov, 61000, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-2761-872X

E-mail: L.S.lutsenko@mail.ru

Булгаков Олексій Ігорович: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м.Харків, 61058, Україна.

Булгаков Алексей Игоревич: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г.Харьков, Украина.

Aleksey Bulgakov: PhD (Physical Education and Sport), Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-8800-2067

E-mail: obulgakov@ukr.net

Дейнеко Альфія Хамзіївна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Дейнеко Альфия Хамзиевна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Alfiya Deuneko: Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-7990-7999

E-mail: ulija_d@mail.ru

Сутула Анастасія Василівна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м.Харків, 61058, Україна.

Сутула Анастасия Васильевна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г.Харьков, Украина.

Anastasija Sutula: Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-6459-8564

E-mail: nastja.sutula@rambler.ru

Шутєєв Вячеслав Вадимович: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м.Харків, 61058, Україна.

Шутеев В'ячеслав Вадимович: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, Украина.

Vjacheslav Shutieiev: Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-5262-2085

E-mail: shutey1971@mail.ru

Бібліографічний опис статті:

Щодо сучасних організаційних інновацій в системі фізичного виховання студентської молоді / [Сутула В. О., Луценко Л. С., Булгаков О. І., Дейнеко А. Х., Сутула А. В., Шутєєв В. В.] // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2016. – № 1(51). – С. 99-106. – doi:10.15391/snsv.2016-1.017